

ÜN VAN DEĞİŞİKLİĞİ
SINAVLARINA HAZIRLIK

ÜDS

DEVLET SU İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

KONU ANLATIMLI - SORU BANKASI

Soruların çözümlerine,
kitabın baskı tarihinden
sonraki güncellemelere ve
konulardaki ek formlara erişebilmek
için QR kodu okutunuz.

PEGEM

AKADEMİ

Komisyon

DEVLET SU İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ÜNVAN DEĞİŞİKLİĞİ SINAVINA HAZIRLIK KONU ANLATIMLI SORU BANKASI

ISBN 978-625-8897-57-9

Kitapta yer alan bölümlerin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© Pegem Akademi

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

I. Baskı: 2026, Ankara

Yayın-Proje: Pegem
Dizgi-Grafik Tasarım: Tuğba Kaplan
Kapak Tasarımı: Pegem

İletişim

Pegem Akademi: Shira Ticaret Merkezi, Macun Mahallesi 204 Cad.

No: 141/33, Yenimahalle/Ankara

Yayınevi: 0312 430 67 50

Dağıtım: 0312 434 54 24

Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60

İnternet: www.pegem.net

E-ileti: yayinevi@pegem.net

WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

Baskı: Ankara Özgür Matbaacılık

1250. Cad. No: 25 Ostim Yenimahalle/Ankara

Yayıncı Sertifika No: 51818

Matbaa Sertifika No: 46821

ÖN SÖZ

Değerli Okuyucularımız;

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü Ünvan Değişikliği Sınavına Hazırlık Konu Anlatımlı-Soru Bankası kitabımız, en son yayımlanan sınav ilanındaki konular kapsamında, alanında uzman yazar komisyonumuz tarafından hazırlanmıştır. Sınava girecek olan adaylarımızın, yayınıımızda bulunan mevzuat konularında yer alan Ek Form veya Örnek Formlara (<http://www.mevzuat.gov.tr/>) İnternet adresinden ilgili Kanun, Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, Kanun Hükmünde Kararname, Yönetmelik, Tebliğ vb. içeriklerinden erişebileceğinizi belirtiriz. Kitabımızdaki konularda teorik çerçeve net bir şekilde çizilmiş, çözümlü ve cevaplı testlere yer verilmiştir. Okuyucularımıza güncel ve çalışmalarını pekiştirecek yöntemleri sunmak amacıyla özenle hazırlanan bu yayınıımızın sınava hazırlanan siz değerli okuyucularımıza katkı sağlamasını diliyoruz. Kitaba ilişkin sorularınızı, şikâyet ve önerilerinizi yayinevi@pegem.net adresine e-posta yoluyla ya da 0538 594 92 40 numaralı telefona WhatsApp üzerinden iletmeniz yeterli olacaktır. Soru ve görüşleriniz mutlaka dikkate alınacak ve en kısa sürede ilgili ekibimiz tarafından dönüş yapılacaktır. Yayınıımızın sınavlarınızda başarı getirmesi dileklerimizle...

PEGEM Akademi Yayıncılık

DİKKAT

Bilindiği üzere, 4/07/2018 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanan 477 Sayılı Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname’de (KHK), Cumhurbaşkanlığı Hükûmet Sistemi’ne yönelik “Bakanlar Kurulu, Başbakan” ibarelerine yönelik düzenlemeler yer aldı.

Söz konusu düzenlemeyle;

“Yürütme maddeleri

MADDE 72 – (1) Yürürlükte bulunan kanun ve kanun hükmünde kararnameler ile 10/5/2018 tarihli ve 7142 sayılı Kanuna dayanılarak yürürlüğe konulan kanun hükmünde kararnamelerin yürütme maddelerinde Bakanlar Kurulu ve bakanlara yapılmış olan atıflar Cumhurbaşkanına yapılmış sayılır.

Tüzükler, Bakanlar Kurulu kararları ve yönetmelikleri

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihten önce, bu Kanun Hükmünde Kararname ile değişiklik yapılan kanunların ilgili maddeleri gereğince yürürlüğe konulmuş olan tüzükler, nizamnameler, Başbakanlık ve Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılan yönetmelikler ile diğer işlemler yürürlükten kaldırılmadıkça geçerliliğini sürdürür.” hükümlerine yer verilmiştir.

T.C. Anayasası’nın Geçici 21’inci maddesinde ise “Kanunlar ve diğer mevzuat ile Başbakanlık ve Bakanlar Kuruluna verilen yetkiler, ilgili mevzuatta değişiklik yapıncaya kadar Cumhurbaşkanı tarafından kullanılır” hükmüne yer verilmiştir.

Diğer taraftan, kitabımızda, İçişleri Bakanlığı Görevde Yükselme Sınavlarına Hazırlık Konu Anlatımlı Soru Bankası’na yönelik yer verilen konular <http://www.mevzuat.gov.tr/> internet adresinden güncel olduğu düşünülerek aynısına yer verilmiştir. Ancak, bazı mevzuatlarda “Bakanlar Kurulu, Başbakan ve bakanlık isimleri” gibi ibarelerin güncellenmediği görülmüştür.

Okuyucularımızın, kitapta yer alan bazı mevzuatlarda ve çıkmış sorularda “Bakanlar Kurulu, Başbakan ve bakanlık isimleri” gibi ibarelerin yer alması halinde yukarıdaki kanun hükmünün göz önüne alınarak değerlendirilmeleri gerekmektedir...

İÇİNDEKİLER

1. Bölüm: T.C. Anayasası.....	1
2. Bölüm: 4 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü)	49
3. Bölüm: 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu.....	55
4. Bölüm: 4982 Sayılı Bilgi Edinme Kanunu	101
5. Bölüm: Resmi Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik	109
6. Bölüm: Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi.....	123
7. Bölüm: Mal Bildiriminde Bulunulması Hakkında Yönetmelik.....	221
8. Bölüm: Devlet Memurları Disiplin Yönetmeliği	227
9. Bölüm: 6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu	237
10. Bölüm: Devlet Memurlarının Şikayet ve Müracaatları Hakkında Yönetmelik	249
11. Bölüm: 6200 Sayılı Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünce Yürütülen Hizmetler Hakkında Kanun	253
12. Bölüm: Arazi Topplulaştırması ve Tarla İçi Geliştirme Hizmetleri Uygulama Yönetmeliği	265
13. Bölüm: 5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu	280
14. Bölüm: 167 Sayılı Yeraltı Suları Hakkında Kanun	313
15. Bölüm: 6172 Sayılı Sulama Birlikleri Kanunu.....	318
16. Bölüm: 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu	326
17. Bölüm: 2942 Sayılı Kamulaştırma Kanunu	353
18. Bölüm: 7201 Sayılı Tebligat Kanunu	373
19. Bölüm: 6245 Sayılı Harcırah Kanunu.....	386
20. Bölüm: Taşınır Mal Yönetmeliği	400
21. Bölüm: Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünce 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanuna Göre Kullanılacak Yetkilere İlişkin Yönetmelik	418
22. Bölüm: Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğüne Ait Taşınmaz Mal Satışı ve Kiraya Verilmesine Ait Yönetmelik ..	426
23. Bölüm: Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik.....	439
24. Bölüm: Kamu Konutları Yönetmeliği	448
25. Bölüm: Mevzuat Hazırlama Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik	461
26. Bölüm: Su Tahsisleri Hakkında Yönetmelik.....	471
27. Bölüm: Su Yapıları Denetim Hizmetleri Yönetmeliği	479
28. Bölüm: 3071 Sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanun.....	493
29. Bölüm: 6331 Sayılı İş Sağlığı Ve Güvenliği Kanunu	497

I. 1982 ANAYASASI'NIN GENEL ÖZELLİKLERİ

1982 Anayasası, 1961 Anayasası gibi başlangıç metni ile başlar. 177 madde, 21 geçici madde ve 7 kısımdan oluşur.

- ✓ Genel esaslar, temel hak ve hürriyetler, Cumhuriyetin temel organları, mali ve ekonomik hükümler, çeşitli hükümler, geçici hükümler ve son hükümlerden oluşur.
- ✓ Başlangıç metni ve hükümler anayasa dahilidir; ancak **madde kenar başlıkları** anayasa metnine dahil değildir.
- ✓ Anayasanın 4. maddesine göre, ilk üç madde değiştirilemez ve değiştirilmesi dahi teklif edilemez.

1982 Anayasası Başlangıç İlkeleri

- ▶ Atatürk ilke ve inkılaplarına bağlılık
- ▶ Atatürk milliyetçiliği
- ▶ Atatürk medeniyetçiliği
- ▶ Çağdaş medeniyetlere ulaşma azmi
- ▶ Millî egemenlik
- ▶ Millî menfaatin üstünlüğü
- ▶ Anayasanın ve hukukun üstünlüğü
- ▶ Hürriyetçi demokrasi
- ▶ Kuvvetler ayrılığı
- ▶ Yurtta sulh, cihanda sulh ilkesi
- ▶ Türk varlığının devleti ve ülkesiyle bölünmezliği
- ▶ Laiklik ilkesi ve kutsal din duygularının devlet işlerine ve politikaya kesinlikle karıştırılmayacağı
- ▶ Her Türk vatandaşının temel hak ve hürriyetlerden yararlanacağı

II. 1982 Anayasası'nın Genel Esasları

Madde 1. Devletin şekli: "Türkiye Devleti bir Cumhuriyettir."

- ✓ Devletin yönetim şeklini ifade eder.
- ✓ Egemenliğin bir kişiye veya zümreye değil, toplumun tümüne ait olduğu bir devleti ifade eder.

Madde 2. Cumhuriyetin temel nitelikleri sayılmıştır: "Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, millî dayanışma ve adalet anlayışı içinde *insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devletidir.*"

a. İnsan Haklarına Saygılı Devlet

- ✓ 1961 Anayasası'nda **insan haklarına dayanan devlet ibaresi kullanılırken, 1982 Anayasası'nda insan haklarına saygılı devlet ifadesi kullanılmıştır.**

b. Atatürk Milliyetçiliğine Bağlı Devlet

- ✓ Milliyetçilik ilkesi 1924 Anayasası'nda 1937 yılında yapılan değişiklikle **ilk kez** yer almıştır.

- ✓ **1961 Anayasası** milliyetçilik yerine millî devlet ifadesini kullanmıştır. 1982 Anayasası'nda da Türk devletine vatandaşlık bağı ile bağlı olan herkesin Türk olduğu belirtilerek **subjektif millet** anlayışı benimsenmiştir.
- ✓ Atatürk milliyetçiliği, "İrk, din, dil ayrımı yapılmaksızın, Türk vatan ve milletinin bölünmez bir bütün olduğu, Türk devletine vatandaşlık bağıyla bağlı olan herkesin Türk sayılması gerektiği temel fikrine dayanır.

c. Laik Devlet

- ✓ Laiklik kavramı **din ve devlet işlerinin birbirinden ayrılmasının yanında din hürriyetini de kapsamaktadır.**

Din ve devlet işlerinin bir ülkede ayrı sayılablmesinin şartları şunlardır:

- ✓ Resmî bir devlet dininin bulunmaması
- ✓ Devletin, bütün dinlerin mensuplarına eşit davranması,
- ✓ Din hizmetlerinin bir kamu hizmeti olarak görülmesi,
- ✓ Din kurumları ile devlet kurumlarının ayrılmış olması,
- ✓ Devlet yönetiminin din kurallarından etkilenmemesi.

P
E
G
E
M
A
K
A
D
E
M
İ

İnanç ve vicdan hürriyeti: Herkesin dilediği inanç ve kanaate sahip olmasıdır. Mutlak, sınırsız bir hürriyettir.

İbadet hürriyeti: Kişilerin inandıkları dinin ibadet, ayin ve törenlerini serbestçe yerine getirebilmesidir. İbadet hürriyetinin kötüye kullanılması yasaktır. Mutlak değil nispidir.

- ✓ Laiklik ilkesi 1924 Anayasası'nda 1937 değişikliği ile ilk kez Anayasada yer almıştır.

1924 Anayasası'nda **1928'de yapılan değişiklikler şöyledir:**

- ✓ Devletin dininin **İslam olduğu ifadesi anayasadan** çıkarılmıştır (Laikliğin ilk adımıdır).
- ✓ And metninde yer alan **vallahi kelimesi çıkarılmıştır.**
- ✓ Meclisin yetkileri arasında sayılan şeri hükümleri uygulama kuralı kaldırılmıştır.
- ✓ Ayrıca 1937 yılında yapılan değişiklikle de laiklik ilkesi anayasada yer almıştır.

d. Demokratik Devlet

Demokratik bir rejimin unsurları şunlardır:

- ✓ Siyasal makamların serbest seçimlerle belirlenmesi
- ✓ Seçimlere birden fazla siyasal partinin katılabilmesi
- ✓ Temel hak ve hürriyetlerin tanınmış olması

Serbest seçimler

- ✓ Seçmenlerin hiçbir baskı ve zorlamaya maruz kalmaksızın seçimlere katılabilmeleridir.
- ✓ 1982 Anayasası'nın 1987 değişikliği ile serbest oya bizzat anayasa ile sınırlama getirilmiş ve oy kullanmak yükümlülük hâlini almıştır.

Genel oy

- ✓ Vatandaşların ırk, cinsiyet, servet, eğitim durumu, vergi ödeme gibi sınırlamalara tabi olmaksızın oy kullanma hakkına sahip olmasıdır. 1876 Kanunuesasi döneminde servet sahibi olmak, 1908 II. Meşrutiyet Dönemi'nde vergi ödemek oy kullanma hakkına sahip olmak için şart koşulmuştur. 1923 yılında yapılan değişiklikle bu şartlar kaldırılarak erkekler için genel oy prensibi benimsenmiştir; ancak tam anlamıyla genel oy ilkesinin benimsenmesi **1934'te yapılan** değişiklikle kadınlara oy hakkı tanınması sonucu tamamlanmıştır.

Eşit oy

- ✓ Her seçmenin yalnızca bir oy kullanma hakkına sahip olmasıdır.

Gizli oy - açık sayım ve döküm

- ✓ Gizli oy prensibi ilk kez **1876 Kanunuesasi'de benimsenmiştir**. 1921 ve 1924 anayasaları gizli oy açık sayım ve döküm ilkelerine yer vermemiştir. Bu ilkeler ilk kez 1961 Anayasası ile anayasal bir kural hâlini almıştır.
- ✓ Gizli oy ve açık sayım ilkesinin hukukumuza girmesi ise ilk kez 1950 yılında milletvekili seçim kanununda yapılan değişiklikle olmuştur.
- ✓ Cumhuriyet döneminde gizli oy ve açık sayım döküm esası 1950 yılında yapılan seçimlerde ilk kez uygulanmıştır.

Tek dereceli seçim

- ✓ Tek dereceli seçim, seçmenlerin temsilcilerini doğrudan doğruya belirlemesine olanak sağlayan bir seçim sistemidir. İki dereceli seçimde ise seçmenler önce ikinci seçmen adı verilen bir grup seçmeni seçerler. Temsilciler daha sonra bu ikinci seçmenler tarafından seçilir. Türkiye'de tek dereceli seçim ilk kez 1946'da yapılmıştır. 1946'dan önce iki dereceli bir seçim sistemi uygulanıyordu. Tek dereceli seçim ilkesi ilk kez 1961 Anayasası ile anayasal bir kural hâlini almıştır.

Seçimlerin yargısal denetimi

1982 Anayasası'nda seçimlerin yargı organlarının denetiminde yapılacağı da düzenlenmiştir. Seçimlerin başlangıcından bitimine kadar, seçimin düzen içinde yönetimi ve dürüstlüğü ile ilgili bütün işlemleri yapma, seçim süresince ve seçimden sonra seçimle ilgili bütün yolsuzlukları, şikâyet ve itirazları inceleme ve kesin karara bağlama ve **TBMM üyelerinin seçim tutanaklarını kabul etme görevi** Yüksek Seçim Kurulundur. Seçim işleri, seçim kurullarınca yürütülür. Seçimden önce ancak adayın tutanağı kesinleştikten sonra seçilmeye engel durum ortaya çıkarsa tutanak Yüksek Seçim Kurulunca iptal edilir.

Yüksek Seçim Kurulu ilk kez 1950'de kurulmuştur. Bu nedenle yargı yönetim ve denetiminde yapılan ilk seçimler 1950 seçimleridir. Yüksek Seçim Kurulu ilk kez 1961 Anayasası ile anayasal bir organ hâlini almıştır.

Not

e. Sosyal Devlet

- ✓ Sosyal devlet ilkesine **ilk kez 1961 Anayasası'nda** yer verilmiştir. Bu ilke 1982 Anayasası'nda da yer almıştır. Sosyal devlet "sosyal adalet ve sosyal güvenliği sağlamak ve herkes için insan haysiyetine yaraşır asgari bir hayat düzeyini gerçekleştirmekle yükümlü olan, bu amaçla da gerekli mali ve ekonomik tedbirleri alan devlettir".

1982 Anayasası'na göre sosyal devletin amaçları şunlardır:

- Sosyal güvenlik, sağlıklı bir çevre ve konutu sağlamak
- Asgari bir yaşam düzeyi sağlayacak ücret tarifeleri belirlemek
- Ekonomik büyüme ve kalkınmayı sağlamak
- Millî geliri adaletli dağıtmak ve yoksullukla mücadele etmek
- Eğitim ve öğretimde fırsat eşitliğini sağlamak
- Sosyal denge ve sosyal barışı sağlamak
- İstihdam olanaklarını artırarak işsizliği önlemek

Sosyal devletin hukuki araçları**1. Vergi Adaleti**

- ✓ Vergi Adaleti, vergi oranlarının çalışanların mali güçlerinin dikkate alınarak belirlenmesini ifade eder. Yüksek gelir tabakasındakilerden yüksek oranda, düşük gelir tabakasındakilerden düşük oranda vergi alınarak gelir eşitsizliğini giderilmesi, sosyal devlet ilkesinin bir gereğidir.

2. Kamulaştırma ve Devletleştirme

- ✓ Kamu yararının gerektirdiği durumlarda, özel mülkiyette bulunan taşınmazların bir kısmı veya tamamı kanunda gösterilen esas ve usullere göre devlet veya kamu tüzel kişileri tarafından kamulaştırılabilir. Sosyal amaçla gerçekleştirilen kamulaştırma ve devletleştirme, sosyal devletin bir yöntemi olarak kabul edilir.

3. Planlama

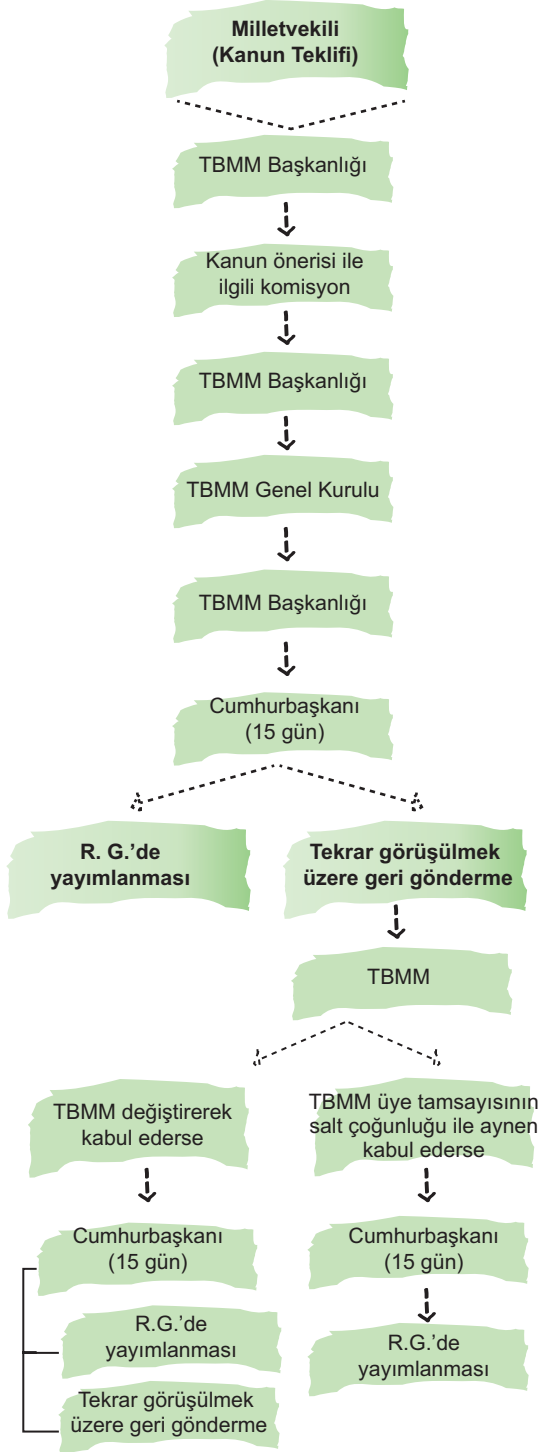
- ✓ Devletin sosyal ve ekonomik hayata müdahale etmesini öngören sosyal devlet anlayışına göre bu müdahalenin sistemli, tutarlı ve bilimsel bir biçimde gerçekleştirilmesini sağlamak amacıyla "planlama" yapılmalıdır.

4. Sosyal haklar

- ✓ Sosyal adaleti sağlamaya, sosyal eşitsizliği azaltmaya, toplum içinde ekonomik bakımdan zayıf olanları korumaya yönelik haklara "sosyal haklar" denir.

f. Hukuk Devleti

Hukuk devleti **ilk kez 1961 Anayasası'nda** yer almış, 1982 Anayasası'nda da düzenlenmiştir.

Cumhurbaşkanının kanunları veto yetkisi mutlak değil güçleştirici vetodur. Meclisin üye tamsayısının salt çoğunluğu ile aynen kabul ettiği kanunları Cumhurbaşkanı yayımlamak zorundadır.

No+

Kanunların Yürürlüğe Girmesi

- ✓ 10 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesine göre, ayrıca bir yürürlük tarihi belirtilmeyen kanunlar, Cumhurbaşkanlığı kararnameleri ve yönetmelikler Resmi Gazete'de yayımlandığı gün yürürlüğe girer.

I. Bütçe ve Kesin Hesap Kanunu

- ✓ Kamu idarelerinin ve kamu iktisadi teşebbüsleri dışındaki kamu tüzel kişilerinin harcamaları yıllık bütçelerle yapılır. Mali yıl başlangıcı ile merkezi yönetim bütçesinin hazırlanması, uygulanması ve kontrolü ile yatırımlar veya bir yıldan fazla sürecek iş ve hizmetler için özel süre ve usuller kanunla düzenlenir.
- ✓ Bütçe Kanunu'na, bütçe ile ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamaz.
- ✓ **Cumhurbaşkanı** bütçe kanun teklifini, mali yılbaşından **en az yetmiş beş gün önce**, Türkiye Büyük Millet Meclisine sunar. Bütçe teklifi Bütçe Komisyonunda görüşülür.
- ✓ Komisyonun **elli beş gün içinde** kabul edeceği metin Genel Kurulda görüşülür ve mali yılbaşına kadar karara bağlanır.
- ✓ Bütçe Kanunu'nun süresinde yürürlüğe konulamaması hâlinde, geçici Bütçe Kanunu çıkarılır. Geçici Bütçe Kanunu'nun da çıkarılamaması durumunda, yeni Bütçe Kanunu kabul edilinceye kadar bir önceki yılın bütçesi yeniden değerlendirme oranına göre artırılarak uygulanır.
- ✓ Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, Genel Kurulda kamu idare bütçeleri hakkında düşüncelerini her bütçenin görüşülmesi sırasında açıklarlar, gider artırıcı veya gelirleri azaltıcı önerilerde bulunamazlar.
- ✓ Genel Kurulda kamu idare bütçeleri ile değişiklik önerileri, üzerinde ayrıca görüşme yapılmaksızın okunur ve oylanır. Merkezi yönetim bütçesiyle verilen ödenek, harcanabilecek tutarın sınırını gösterir.
- ✓ Harcanabilecek tutarın Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile aşılabileceğine dair Bütçe Kanununa hüküm konulamaz. Cari yıl bütçesindeki ödenek artışını öngören değişiklik teklifleri ile cari ve izleyen yılların bütçelerine mali yük getiren tekliflerde, öngörülen giderleri karşılayabilecek mali kaynak gösterilmesi zorunludur.

P
E
G
E
M

A
K
A
D
E
M
İ

da kurmay yüzbaşı olarak görev yapmıştır. Hareket Ordusu'nun yayımladığı belgeyi Mustafa Kemal yazmıştır.

NOT

Osmanlı Devleti'nde rejime karşı çıkan ilk isyandır.

NOT

31 Mart Vakası, Mustafa Kemal'in tarih sahnesine çıktığı ilk olaydır.

NOT

31 Mart Vakası, II. Meşrutiyet Dönemi'nde ilk kez siyasi partiler yer almıştır. II. Meşrutiyet Dönemi bazı partileri: İttihat ve Terakki Fırkası, Ahrar Fırkası, Ahali Fırkası, Hürriyet ve İtilaf Fırkası, Osmanlı Sosyalist Fırkasıdır.

1909'da Kanunuesasi'de Yapılan Değişiklikler

- Reval Görüşmeleri'nin ardından İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin çalışmaları sonucu 24 Temmuz 1908'de Meşrutiyet yeniden ilan edilmiştir. 31 Mart İsyanı'ndan sonra II. Abdülhamit meclis kararı ile tahttan indirilmiş yerine V. Mehmet Reşat çıkarılmıştır. V. Mehmet Reşat mecliste yemin ederek göreve başlamıştır. Yeni padişah döneminde 1909 tarihinde anayasanın bazı maddeleri değiştirilmiştir. Bu değişiklikler şunlardır:
- ✓ Padişahın meclisi kapatması zorlaştırılmıştır. (Padişah Ayan Meclisinin onayını alacak ve üç ay içinde ülkede yeniden seçimler yapılacaktır ilkesi benimsenmiştir.)
- ✓ Padişahın sürgün etme yetkisi kaldırılmıştır.
- ✓ Hükûmetin meclise karşı sorumlu olması kabul edilmiştir.
- ✓ Padişahın veto yetkisi elinden alınmıştır.
- ✓ Mebûsların padişahıtan izin almadan kanun teklif edebilmesi ilkesi benimsenmiştir.
- ✓ Basın ve yayın faaliyetleri kanunlara uymak şartıyla serbesttir.
- ✓ Sansür kaldırılmıştır.
- ✓ Vatandaşa toplantı ve örgütlenme hakkı verilmiştir.

	I. MEŞRUTİYET	II. MEŞRUTİYET
İlan Yılı	1876	1908
Padişah	II. Abdülhamit	II. Abdülhamit
Cemiyet	Genç Osman Cemiyeti	İttihat ve Terakki Cemiyeti
Dış Etken	1876 İstanbul (Tersane) Konferansı	1908 Reval Görüşmeleri
Süresi	1876 - 1878	1908 - 1918

Osmanlı Devleti'nde Fikir Akımları

Batıcılık

1718 Pasarofça Antlaşması sonucu Batı'nın üstünlüğünün kabul edilmesiyle başlamıştır. Abdullah Cevdet, Celal Nuri, Tevfik Fikret bu fikri savunan aydınlardır. Batıcılar, Osmanlı birliğini savunmuştur.

Amacı:

- Batı'nın üstün yanlarının alınarak devletin kurtarılmasıdır.

İki tür Batıcı vardır:

- ✓ Celal Nuri'nin başını çektiği ılımlı Batıcılar, Batı'nın sadece teknolojisinin alınması gerektiğini savunmuşlardır.
- ✓ Abdullah Cevdet gibi düşünmeyen Batıcılar ise Batı kültür ve uygarlığının tamamının alınması gerektiğini savunmuşlardır.

Batıcılar:

- Tek kadınla evliliği,
- Kadın özgürlüğünü,
- Tekke ve zaviyelerin kapatılmasını,
- Latin harflerinin kabulünü istemişlerdir.

Osmanlıcılık (İttihad-ı Anasır)

- İkinci Mahmut Dönemi ile beraber başlamış devrin sonuna doğru daha da güçlenmiştir.
- Genç Osmanlılar (Jön Türkler) tarafından savunulmuştur. Namık Kemal, Ziya Paşa, Ali Suavi'nin oluşturduğu bu grubun lideri Mithat Paşa'dır.

Amacı:

- Osmanlı Devleti'nde yaşayan farklı dil, din ve kültürden insanlara eşit haklar vererek onların birliğini sağlamayı amaçlamışlardır.
- Osmanlıcılık fikrini savunanlar Meşrutiyet'in ilanı ve anayasa hazırlanması için çaba sarf etmişlerdir. İttihat ve Terakkinin iktidarı döneminde ise bu amaçlarını 1876 yılında II. Abdülhamit Devri'nde başarmışlardır.

NOT

Balkan topraklarının kaybedilmesiyle Osmanlılık fikrinin önemini kaybettiği bir kez daha anlaşılmış, Anadolu'da Türk nüfusunun artması sonucu Türkçülük fikri önem kazanmıştır.

II. Balkan Savaşı (16 Haziran 1913 - 18 Temmuz 1913)

Savaşın Nedenleri

I. Balkan Savaşı sonucunda Bulgaristan'ın daha fazla pay alması savaşa katılan diğer devletlerde rahatsızlık uyandırmıştır. Başta Sırbistan ve Yunanistan arzu etmiş olduğu sınırlara ulaşamamış, bu durum yeni bir krizin doğmasına sebep olmuştur. Romanya'nın da Balkanlar'da büyüme siyaseti izlemesi Balkanları yeni bir savaşın eşiğine taşımıştır.

Balkan devletlerinin Bulgaristan'a saldırması ile Osmanlı İmparatorluğu'nun da kaybettiği toprakları geri alma umidi doğmuştur. Ancak Osmanlı, bu yeni Balkan ittifakına girme ve Bulgaristan'a saldırma konusunda temkinli davranmıştır. Avrupalı devletlerin fikirleri sorulmuştur. Yunanistan'ın, Dedeağaç'a saldırması üzerine Osmanlı Devleti Edirne'yi almak üzere harekete geçmiştir. Diğer cephelerde zor durumda kalan Bulgaristan Edirne'deki askerlerinin tamamını çekmek zorunda kalmıştır. Başlatılan karşı hareket ile Londra Antlaşması'nda çizilen Midye-Enez Hattı aşılmış; Lüleburgaz, Vize, Kırklareli, Edirne yani Doğu Trakya ele geçirilmiştir.

NOT

- 1878'de Osmanlı'dan ayrılıp bağımsız olan Romanya, I. Balkan Savaşı'nda yer almamış, II. Balkan Savaşı'na katılmıştır.
- Edirne'yi almasından dolayı Enver Paşa'ya Edirne Fatihi ünvanı verilmiştir.

Savaş Sonrası İmzalanan Antlaşmalar

Bükreş Antlaşması (10 Ağustos 1913)

Bulgaristan, Sırbistan, Karadağ, Romanya, Yunanistan

- Güney Dobruca ve Silistre Romanya'ya verilecek.
- Kavala'dan Dedeağaç'a kadar Ege sahili Yunanistan'a verilecek (Batı Trakya dahil).
- Manastır, Üsküp, Piriştine Sırbistan'a verilecek.
- Plevne ve Cakova Karadağ'a verilecek.

İstanbul Antlaşması (29 Eylül 1913)

Osmanlı - Bulgaristan

- Meriç Nehri sınır kabul edilecek,
- Edirne, Kırklareli ve Dimetoka, Osmanlı'ya; Kavala ve Dedeağaç, Bulgaristan'a bırakılacak,
- Bulgaristan'da kalan halk Bulgar vatandaşı sayılacak, bunlara 4 yıl içinde Osmanlı topraklarına göç etme hakkı verilecek ve bu kişiler 4 yıl askerlikten muaf tutulacak,
- Bulgar topraklarında yaşayan Müslümanlara mülkiyet ve siyasal haklar verilecek, din ve ibadet özgürlüğü tanınacaktır.

Atina Antlaşması (14 Kasım 1913)

Osmanlı - Yunanistan

- Girit, Yanya ve Selanik'in Yunanistan'a ait olduğu kabul edilecek,
- Yunanistan'da kalan Müslüman Türklere okul açabilme, mülkiyet, ibadet hakları verilecektir.

İstanbul Antlaşması (13 Mart 1914)

Osmanlı - Sırbistan

- Sırbistan'da kalan Müslüman Türk azınlığa azınlık statüsü çerçevesinde mülkiyet hakkı verilmiştir.

Balkan Savaşları'nın Genel Sonuçları

- Balkan Savaşları sonrası Balkanlardan Anadolu'ya yoğun göçler olmuştur.
- Osmanlı Devleti'nin güçsüzlüğü bir kez daha anlaşılmıştır.
- I. Balkan Savaşı devam ederken 1913 Bâbıali Baskını ile iktidarı ele geçiren İttihat Terakki Fırkası, savaştan sonra orduyu yeniden düzenlemeye çalışmıştır.
- Arnavutluk, Ege Adaları, Batı Trakya ve Makedonya kaybedilmiştir.
- Bu durum Osmanlı Devleti'nde milliyetçi akımların kuvvetlenmesine sebep olmuştur.